

1981/82:40

Tisdagen den 1 december

Kl. 15.00

1 § Justerades protokollet för den 23 november.

2 § Talmannen meddelade att Erik Egervärns uppdrag som ersättare för Nils Åsling upphört den 30 november och att *Eivor Nilson* (c) fr. o. m. i dag skulle inträda som ersättare för Nils Åsling.

3 § Upplästes och lades till handlingarna följande från valprovsnämnden inkomna

Berättelse om granskning av bevis för riksdagsledamot och ersättare

Till valprovsnämnden har från riksskatteverket inkommit bevis om att Ewy Möller, Västervik, utsetts till ledamot av riksdagen samt att Håkan Gustavson, Löttorp, och Iréne Andersson, Rockneby, utsetts till ersättare för riksdagsledamöter.

Valprovsnämnden har vid sammanträde denna dag granskat bevisen och därvid funnit, att de blivit utfärdade i enlighet med 15 kap. 1 § vallagen.

Stockholm 1981-11-25

Stig Nordlund

/Sven-Georg Grahn

Det skulle antecknas att *Ewy Möller* (m) utsetts att inträda som ledamot av kammaren i stället för Eric Krönmark (m) som avsagt sig uppdraget som riksdagsledamot.

Tisdagen den
1 december 1981

Om statsrådsuttalanden med anledning av leveransen av flygledningssystem till Sovjetunionen

4 § Upplästes följande inkomna skrivelse:

Till riksdagen

Jag får härmed avsäga mig uppdraget som suppleant i konstitutionsutskottet.

Stockholm den 1 december 1981

Mona Saint Cyr

Denna avsägelse godkändes.

5 § Svar på fråga 1981/82:104 om statsrådsuttalanden med anledning av leveransen av flygledningssystem till Sovjetunionen

Anf. 1 Statsministern THORBJÖRN FÄLLDIN:

Herr talman! Carl-Henrik Hermansson har med anledning av en tidningsartikel frågat mig varför representanter för den svenska regeringen ej protesterat mot USA:s krav att få bestämma över svensk utrikeshandel.

I ett svar på en fråga av Carl-Henrik Hermansson om de amerikanska exportkontrollbestämmelserna och en interpellation av Alf Lövenborg i ett närliggande ämne framhöll dåvarande handelsministern Hadar Cärs den 18 december 1978 följande:

”Sverige har inte gjort några åtaganden att tillämpa COCOM-systemet eller att följa de amerikanska reglerna. En effekt av dessa regler är emellertid att svenska företag i sina kontrakt och licensarrangemang med parter i USA eller andra COCOM-stater kan åläggas göra vissa åtaganden.

Huruvida företaget finner det förenligt med sina intressen att ingå avtal grundas på en kommersiell bedömning som regeringen ej har anledning att ta ställning till. Har avtal av detta slag en gång ingåtts måste det givetvis uppfyllas.”

De amerikanska reglerna innebär bl. a. att en säljare eller licensgivare i USA måste föreskriva presumtiva utländska kunder att inte reexportera amerikansk utrustning utan tillstånd från vederbörande amerikansk myndighet. COCOM-systemet innebär att flertalet NATO-länder tillämpar liknande regler.

Regeringen har samma uppfattning som kom till uttryck i dåvarande handelsminister Cars fråge- och interpellationssvar. Svenska myndigheter och företag bestämmer själva, om de vill inlåta sig på affärer där t. ex. de amerikanska exportreglerna kan komma att tillämpas. Ingås ett sådant avtal, gäller självfallet å andra sidan att avtalet måste hållas. Skulle utländska säljare inte kunna lita på gjorda svenska åtaganden, skulle det leda till att viktiga försörjningskanaler stängdes av. Detta gäller oavsett var exportföretaget är beläget. Denna Sveriges självständiga hållning är väl känd både i USA och i andra länder.

Anf. 2 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Vad som förekom i samband med den amerikanske försvarsministerns besök, då tre svenska regeringsledamöter i tur och ordning bad om ursäkt för Datasabaas handlande, har på nytt aktualiserat hela frågan om Förenta staternas embargo politik gentemot huvudsakligen socialistiska stater. Det är givet att ingånga avtal bör hållas, det är inte det min fråga gäller. Vad min fråga gäller är i stället det bakomliggande förhållandet, att Förenta staterna i realiteten ensidigt söker bestämma självständiga länders utrikeshandel genom den bojkottpolitik som man beslutat om. Detta drabbar också Sverige. Och det drabbar inte endast svensk utrikeshandel, utan också svensk teknisk utveckling. Det kan i det sammanhanget vara av intresse att citera ett uttalande av Datasabaas verkställande direktör Gunnar Wedell om det konkreta fall som var aktuellt. Han sade enligt Svenska Dagbladet: "Det här är fråga om en känd, halvgammal teknik, där den amerikanska teknologin representeras av triviala elektroniska kretsar. Vad det handlar om är ett embargo mot svensk teknik och inte mot amerikanska komponenter."

Förenta staternas bojkottpolitik mot de socialistiska staterna är ju ingenting nytt. Den intresserade hänvisas till den utförliga redogörelsen i Gunnar Adler-Karlssons avhandling *Western Economic Warfare 1947-1967*. I sin senaste etapp har den reglerats av lagar tillkomna 1947 och 1951 och sedan 1969 av den s. k. *Export Administration Act*. Om en viss produkt är upptagen på en särskild varulista krävs enligt denna lag exporttillstånd. Vad gäller företag med hemvist utanför USA innebär lagen, som statsministern redan har påpekat, att säljaren eller licensgivaren i USA måste förmå det utländska företaget att gå med på att inte reexportera den amerikanska utrustningen eller exportera produkter, i vilken sådan utrustning ingår, till socialistiska stater utan tillstånd från vederbörande amerikansk myndighet. Den amerikanska exportkontrollen gäller: 1. Export av varor och tekniska data från USA. 2. Reexport av varor och tekniska data av amerikanskt ursprung från ett importland till tredje land. 3. Utrustning och komponenter av amerikanskt ursprung som används i ett annat land för att tillverka en produkt för export. 4. I vissa fall utlandstillverkade produkter baserade på amerikanska tekniska data.

Herr talman! Jag hade väntat mig att statsministern skulle använda det här tillfället för att mycket bestämt protestera mot USA:s aktioner för att påverka svensk utrikeshandel och svensk teknisk utveckling. Samtidigt som jag tackar för svaret vill jag uttrycka min besvikelse över att detta inte har skett, särskilt som den amerikanska administrationen nu har skärpt denna bojkottpolitik. Jag hoppas då att statsministern framför en sådan protest i sitt nästa inlägg. Samtidigt skulle jag vilja veta, om regeringen har någon uppfattning om de kvantitativa verkningarna på svensk utrikeshandel av USA:s embargo politik.

Anf. 3 Statsministern THORBJÖRN FÄLLDIN:

Herr talman! Om ett företag frivilligt har skrivit ett kontrakt, där man får tillgång till vissa komponenter men också har förbundit sig att inte reexportera, så skall naturligtvis företaget efterleva detta åtagande. Jag lade märke till att Carl-Henrik Hermansson också menade att det var angeläget. Då är det inte att skrapa med foten, att man beklagar att ett företag inte har efterlevt överenskommelser som det har ingått. Där har jag en helt annan mening än Carl-Henrik Hermansson. Om svenska företag har frihet att teckna sådana avtal med företag i andra länder, så följer därav inte att något annat land bestämmer över Sveriges utrikeshandel. Där gör Carl-Henrik Hermansson sig skyldig till ett logiskt felslut.

Anf. 4 CARL-HENRIK HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Den formulering som statsministern tyckte illa om hade jag inte uppfunnit. Den var citerad ur tidningen Svenska Dagbladet.

Det är ju ingen tvekan om att Förenta staternas embargopolitik har ett betydande negativt inflytande på handeln mellan väst och öst. Detta finns utförligt dokumenterat i den avhandling av Gunnar Adler-Karlsson som jag förut hänvisade till. Under den nuvarande administrationen har man, såvitt jag förstår, ytterligare skärpt bojkottpolitiken mot t. ex. Sovjetunionen. Detta påverkar givetvis också svensk utrikeshandel och svensk teknisk utveckling. Jag är förvånad över att statsministern försöker bestrida detta och kallar det ett logiskt felslut. Det är helt barockt när man från USA:s sida anser sig kunna tala för liberalisering av världshandeln och samtidigt söker hindra ett svenskt företag att till Sovjetunionen leverera ett civilt trafikledningssystem som skall öka flygsäkerheten. På det sättet tvingas ju svenska företag in i ett kallt krig, som Sverige inte har någon anledning att delta i.

Jag har tidigare citerat ett uttalande av Datasabbs VD Gunnar Wedell. Detta uttalande fortsätter: "Jag är villig att slå vad om att det finns ett utpressningsmoment från amerikanarnas sida, där avsikten är att sätta press på Sverige för att vårt land tätare skall sys in i den skärpta amerikanska embargopolitiken mot Sovjet."

Formellt är det företagen som Förenta staterna pressar att delta i sin bojkottpolitik. Men detta drabbar ju hela det svenska samhället. Det är därför jag menar att regering och riksdag borde säga ifrån på skarpen att vi inte accepterar att svenska medborgare och företag utsätts för en sådan utpressning.

Jag har ytterligare ett par frågor, om nu statsministern också vill svara på den jag ställde förut: Kan statsministern bekräfta uppfattningen, att den amerikanska embargopolitiken har skärpts under president Reagan? Hur påverkar det svensk utrikeshandel? Vilka är, som jag förut frågade, de kvantitativa effekterna av denna embargopolitik på svensk utrikeshandel?

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1981/82:106 om nystartade företags rätt till underskottsavdrag

Nr 40

Tisdagen den
1 december 1981

Anf. 5 Statsministern THORBJÖRN FÄLLDIN:

Herr talman! Knut Wachtmeister har frågat mig om jag vill klargöra innebörden i ett uttalande om att nystartade företag inte skall drabbas av de föreslagna begränsningarna i rätten till underskottsavdrag.

De nuvarande bestämmelserna om förlustavdrag ger bl. a. personer med nystartade företag möjligheter att kvitta förluster vid starten mot senare vinster.

De nya avdragsreglerna, som har utarbetats av en expertgrupp på grundval av den tidigare överenskommelsen mellan centern, folkpartiet och socialdemokraterna, innebär att förlustavdragen behandlas på samma sätt som underskottsavdragen. Avdragets värde blir alltså högst 50 % i både höga och låga inkomstlagen. Expertgruppen har emellertid föreslagit att förlustavdragens utformning skall bli föremål för ytterligare överväganden och att denna uppgift skall hänskjutas till den kommitté som utreder frågan om avdrag för underskott vid inkomsttaxering (B 1980:05).

Vad jag sagt är att man kan tänka sig olika lösningar. Ett alternativ är generell kvittningsrätt inom förvärvskällan mellan olika beskattningsår, ett annat kvittningsrätt vid beräkningen av statligt tilläggsbelopp, ett tredje kvittningsrätt under begränsad tid mellan olika förvärvskällor.

Ytterst få personer med nystartade företag kommer upp i så höga inkomster vid sidan av företaget, att avdragsbegränsningen får någon betydelse. Däremot kommer det nya skattesystemet att få stor betydelse för nyföretagandet genom att det premierar arbete och sparande framför att leva på lån. Marginalskattesänkningen i kombination med de modifierade avdragsreglerna kommer att stimulera det riskvilliga kapitalet att söka sig till investeringar i näringslivet i stället för till improduktiva placeringar.

Anf. 6 KNUT WACHTMEISTER (m):

Herr talman! Jag skall be att få tacka statsministern för svaret på min fråga. Jag uppskattar särskilt att statsministern ställer upp här trots en svår förkylning.

Orsaken till min oro var två yttranden från statsministerns sida.

På SHIO-Familjeföretagens kongress den 9 november diskuterades verkan av underskottsavdragsbegränsningen för nyföretagandet. Kritiken mot förslaget var att den som startar ett företag får sin eventuella vinst av verksamheten beskattad med kanske 75 %, medan en förlust, som speciellt de första åren av ett nyföretagande är ganska vanlig, blott leder till en skatteminskning på 50 %. Statsministern lugnade då de församlade genom att lova att företagaren skulle få dra av hela förlusten "under några år", som det stod i referatet och som jag har kontrollerat riktigheten av.

Detta lät ju betryggande, liksom statsministerns understrykande av hur viktigt det är att inte hämma nyföretagande Dagen därpå, den 10 november,

*Om nystartade
företags rätt till
underskottsavdrag*

uppträdde statsministern i en debatt arrangerad av Industriförbundet. Han yttrade då enligt referat:

”Det kommande skatteförslaget kommer inte att göra undantag för dem som startar nya företag.”

Dessa två yttranden, med ingen dags mellanrum, inger ju betänkligheter. Jag skulle därför vilja ställa en följdfråga, om statsministern tar avstånd från det sista yttrandet på Industriförbundet, att det kommande skatteförslaget inte kommer att göra undantag för dem som startar nya företag, eller om statsministern kanske varit felciterad därvidlag. I så fall är jag glad för det.

Anf. 7 Statsministern THORBJÖRN FÄLLDIN:

Herr talman! Det är rätt att jag vid en presskonferens i samband med SHIO-kongressen gav exempel på hur man skulle kunna lösa problemet, eftersom det är viktigt att skattereglerna blir så utformade att de inte hämmar nyföretagande. Ett exempel som jag gav var att man skulle få behålla den här rätten under ett antal år. Två exempel till har jag nämnt här i svaret till Knut Wachtmeister.

Det framställdes i tidningarna dagen efter på det sättet att regeringen skulle komma att lägga ett sådant förslag i samband med propositionen. Det jag sade dagen efter var – vilket jag framhållit i svaret här också – att uppgiften att hitta en teknisk lösning på problemet var man i expertgruppen enig om att lämna till kommittén. Men fortfarande finns de här tre möjligheterna att välja mellan. Möjligen kan man hitta ännu någon variant.

Det råder inget motsatsförhållande mellan vad jag sade på SHIO-kongressen och vad jag sade i den paneldebatt som Industriförbundet hade anordnat. Det är dessutom så att de partier som ingått överenskommelsen via expertgruppen har sagt att det här problemet bör lösas genom ett fortsatt utredningsarbete.

Det finns alltså inget motsatsförhållande mellan de två uttalanden jag har gjort, och det råder i det här grundläggande avseendet enighet mellan de partier som ingått överenskommelsen.

Anf. 8 KNUT WACHTMEISTER (m):

Herr talman! Jag kan tyvärr inte dela statsministerns uppfattning att det inte finns något motsatsförhållande mellan de två uttalandena. Jag tycker att det framgår ganska klart av tidningsreferatet.

Skatteförslaget, som offentliggjordes vid en presskonferens den 29 oktober, är nu ute på remiss – om det hunnit så långt. Svaren skall vara inkomna till den 15 januari, och en proposition väntas i vår.

På en fråga om statsministern kunde tänka sig att ändra förslaget med anledning av remissyttranden svarade statsministern, om jag inte hörde fel, att det kunde statsministern inte tänka sig. Jag skulle då vilja fråga om den här översynen av nyföretagandet inte är någonting som man måste ändra på för att det inte skall bli negativa effekter för, låt vara ett litet antal

nyföretagare, nämligen de som har så pass höga inkomster av tjänst att de kommer över brytpunkten.

Nr 40

Tisdagen den
1 december 1981

*Meddelande om
interpellations svar*

Anf. 9 Statsministern THORBJÖRN FÄLLDIN:

Herr talman! För det första: Knut Wachtmeister frågar mig här i riksdagen för att få klarhet i vad jag har sagt vid de båda tillfällena. Jag tycker då inte att det är särskilt rimligt att han efter det att jag har rett ut detta går upp och hänvisar till hur jag skulle ha blivit citerad i tidningarna.

För det andra: Det påstås att jag skulle ha sagt att vi från regeringens sida inte skulle ta någon hänsyn till remissomgången. När jag fick frågan om detta förklarade jag att det är en rad tekniska saker här som naturligtvis skall granskas av alla som är experter på saken och kunniga på området. De frågorna skall vi naturligtvis titta på inför propositionsskrivandet.

Men i fråga om de grundläggande politiska besluten framhöll jag vid presskonferensen att jag inte såg att remissomgången skulle kunna utöva något starkare inflytande, t. ex. beträffande var brytpunkten skall ligga och beträffande att marginalskattesänkningen förenas med en reducerad avdragsrätt i de fall där människor har inkomster över brytpunkten.

Vi har inte skickat förslaget på remiss bara som något slags skådespel, utan självfallet skall vi se på alla de invändningar och förslag till förbättringar i rent tekniskt avseende som kan komma fram.

Anf. 10 KNUT WACHTMEISTER (m):

Herr talman! Självfallet har det varit kort tid som stått till förfogande för expertgruppen. Men jag tycker ändå det är beklagligt att man, när man lägger fram ett förslag, måste säga att de negativa verkningarna av förslaget måste ses över genom att man kommer med vissa nya förslag. Det ger intryck av ett lapptäcke.

Jag beklagar alltså att förslaget inte från första början var mer heltäckande.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Meddelande om svar på interpellation 1981/82:74

Anf. 11 Kommunikationsministern CLAES ELMSTEDT:

Herr talman! Jag vill meddela att jag hade för avsikt att besvara interpellation nr 74 av Kurt Hugosson den 4 december.

Interpellanten är emellertid förhindrad att ta emot svaret den dagen. Efter överenskommelse kommer interpellationen att besvaras den 14 december.

*Om den lokala
och regionala tåg-
trafiken*

8 § Svar på fråga 1981/82:119 om den lokala och regionala tågtrafiken

Anf. 12 Kommunikationsministern CLAES ELMSTEDT:

Herr talman! Sven Henricsson har frågat mig om jag är beredd att verka för väl anpassade tågförbindelser och en obyråkratisk anpassning av tågtrafiken till övrig lokal och regional trafik.

SJ har att rätta sig efter de trafikpolitiska riktlinjer som fastställts i 1979 års trafikpolitiska beslut och i den strukturplan för SJ som riksdagen antog år 1980. Enligt strukturplanen skall SJ senast budgetåret 1983/84 gå ihop ekonomiskt.

Enligt de ramar som riksdagen dragit upp för statens järnvägar är det SJ självt som fattar beslut i tidtabelsförändringar. Självfallet strävar SJ efter att göra sådana förändringar i trafiken som är attraktiva för de flesta resenärer och ger största möjliga resultatförbättring.

Som exempel kan nämnas att den planerade försöksverksamheten med snabbtåg kommer att kompletteras med att SJ gör trafiken bättre på matarbanorna till huvudnätet och på de svagt trafikerade bandelarna. Sammantaget kommer detta att ge förbättringar för tågresenärerna i praktiskt taget hela landet.

Jag vill också nämna att enligt det trafikpolitiska beslutet 1979 har de regionala trafikhuvudmännen möjlighet att köpa trafiktjänster av SJ. För att underlätta huvudmännens användning av tåg för lokal och regional trafik har jag tagit initiativ till att se över de riktlinjer som gäller i fråga om betalningen.

Anf. 13 SVEN HENRICSSON (vpk):

Herr talman! Jag tackar kommunikationsministern för svaret.

Anledningen till min fråga är studium av de utkast till tidtabeller för 1982 som nu föreligger vid SJ. Där kan man märka att tågförbindelserna innebär försämrade anslutningar från exempelvis sidobanor med relativt låg trafik. Jag tror inte att jag är ensam om att ha gjort den iakttagelsen. I ett pressmeddelande från kommunikationsdepartementet säger man att människors resebehov inte stämmer överens med SJ:s tidtabellsläggning och att kommunikationsministern har för avsikt att undersöka möjligheterna att öka antalet resande på de här banorna genom en bättre tidtabellsanpassning. Jag hoppas att den avsikten fullföljs.

Det finns anledning att se det som nu håller på att inträffa mot bakgrunden av den regionala och lokala trafikplanering som pågår i länet. SJ har i en PM som gick ut i februari och som handlar om hur man skall hantera samarbetsfrågorna med länshuvudmännen fastslagit att SJ:s primära uppgift begränsas till den interregionala trafiken. Det är den principiella grund man står på. Men man är dessutom beredd, som sägs i svaret, att till länshuvudmännen offerera sådan trafik som ligger inom länshuvudmännens ansvarsområden, dvs. lokal och regional trafik.

Då uppkommer ett klart definitionsproblem: Vad är ansvarsområde för SJ

resp. länshuvudmännen? Man har också i denna PM sagt ifrån att riksnätets A-del liksom dess E-del – den del som får ersättning – och undersökningsbanorna skall rensas, som man säger, från tåg av regionalt och lokalt intresse. Man kan klart och tydligt skönja en tendens till hårdtagning av ansvarsgränserna redan i inledningsskedet. Jag tycker att det finns anledning att uppmärksamma att man i samband med dessa diskussioner och de rensningar man talar om riskerar att den resande allmänheten kommer i kläm. Prestigeladdade tvister mellan SJ och huvudmännen i länen, t. ex. om ersättningsfrågor, får inte resultera i att allmänheten kommer i kläm och får dåliga möjligheter att ta sig fram.

Jag skulle vilja fråga kommunikationsministern om han är beredd att säga ifrån att inte några sådana här krumelurer när det gäller byråkratin får göra att tågförbindelserna försämrats för människorna i bygder som inte har så bra förbindelser.

Anf. 14 Kommunikationsministern CLAES ELMSTEDT:

Herr talman! Det är inte bara herr Henricsson som är bekymrad över de här frågorna – det har han rätt i.

Jag har konstaterat, i det pressmeddelande som åberopades, att det inte överallt står rätt till med människors möjligheter att åka tåg. Jag har haft kontakt med SJ:s ledning om den frågan, vilket också framgår av det svar jag gett.

När det gäller de regionala trafikhuvudmännen är det rimligt att de får kännedom i god tid om SJ:s planerade ändringar av den interregionala trafiken för att bättre kunna anpassa sin verksamhet till SJ:s. Det finns skäl att understryka detta.

Anf. 15 SVEN HENRICSSON (vpk):

Herr talman! Jag noterar som positivt att kommunikationsministern är på det klara med problemet och har ögonen på det.

När SJ går in för att rensa bort de lokala och regionala tågen, och därmed så att säga strukturera vad som är ansvarsområde för SJ och vad som är ansvarsområde för länen, kan det drabba sådana tåg som är av interregional karaktär fast de går på lokala linjer. Det visar resanderäkningar som jag har tagit del av. Tåg som tycks vara av regional eller lokal karaktär anlitas i vissa fall till 70 % av interregionala resenärer, som skall resa bortom anslutningsstationerna till mer fjärran belägna platser.

Nu synes det mig som om det blir angeläget för SJ att i ett första steg genom att försvåra de interregionala anslutningarna få ett sådant här tåg att bli av lokal karaktär. När man har fått detta tåg till att vara ett lokalt tåg, som inte längre har någon bra förbindelse, finns det risk för följande resonemang i nästa steg: Det här tåget har inte särskilt många resenärer. Det är ju ett lokalt tåg och hör alltså hemma under länshuvudmännens ansvarsområde. Detta kan leda till att SJ försöker undandra sig ansvaret för att sköta trafiken på den här bandelen och i stället skjuta över det på länshuvudmännen.

Denna taktik är ett faktum, som vi måste se upp med, så att vi inte mister alla regionala lokala tåg.

Anf. 16 Kommunikationsministern CLAES ELMSTEDT:

Herr talman! SJ håller nu på att slutföra arbetet med tidtabellerna för 1982/83. Därvid har man inga som helst planer på att ta bort några lokala eller regionala tåg. Det kan möjligen förekomma i något fall och sammanhänger då med ombyggnadsarbeten. I sådana fall kan man få göra temporära förändringar för att ombyggnadsarbetena skall kunna fortskrida på ett effektivt sätt.

Anf. 17 SVEN HENRICSSON (vpk):

Herr talman! Jag har inte tid att nu gå in på detaljer – jag har bara en minut till förfogande. Jag skulle emellertid vilja peka på ytterligare en aspekt, nämligen den som rör SJ:s ekonomi.

I nr 22 av SJ-nytt i fjol kunde man läsa följande:

”Om varje tåg från Stockholm till Göteborg utökades med en resenär skulle det innebära mycket pengar för företaget. 16 800 kronor per vecka och på ett år blir det 873 600 kronor. SJ har alltså inte råd att förlora några kunder.”

Detta är också en viktig aspekt. Vi måste se till att inte tidtabellerna blir så dåliga på matarbanorna eller anslutningarna att det sker ett kraftigt bortfall av resenärer. Det kan betyda halvmiljonförluster för företaget SJ. Det framgår ju av de uppgifter som den sakkunniga tidningen SJ-nytt har redovisat i nr 22 år 1980.

Anf. 18 Kommunikationsministern CLAES ELMSTEDT:

Herr talman! Jag måste säga att jag blev litet överraskad. Sven Henricsson påpekade med skärpa i sitt tidigare inlägg att SJ inte fick rensa bort, som han uttryckte det, tåg på de sekundära banorna. När jag konstaterar att så icke kommer att ske, säger Sven Henricsson att han inte har tid att diskutera detaljer. För mig är det inga detaljer, Sven Henricsson. Det är mycket viktiga saker för mig liksom för många andra människor runt om i landet.

Anf. 19 SVEN HENRICSSON (vpk):

Herr talman! Jag menade att de grafiska tidtabeller som utgör underlag för min fråga är ganska komplicerade. Det är därför svårt att här gå in i ett detaljstudium av dem, men jag kan mycket väl lämna exempel på förslag som går ut på att anslutningen inte tryggas på vissa grenstationer. Man har gjort omläggningar som innebär att anslutningen inte längre är till finnandes.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 20 Kommunikationsministern CLAES ELMSTEDT:

Herr talman! Stina Andersson har frågat mig om jag avser att lägga fram förslag om statsbidrag till järnvägar med korsande trafik av typ Roslagsbanan och i så fall när.

Statsbidrag kan f. n. erhållas till byggande av anläggningar för spårbunden lokal kollektivtrafik som avser personbefordran och går fram på egen banvall, dvs. med planskilda korsningar.

Väghållningsutredningen har i sitt betänkande Bidrag svägar bl. a. föreslagit att statsbidrag även skall kunna lämnas till byggande av spåranläggningar med plankorsningar för kollektivtrafik av lokal karaktär. Förslaget har mottagits positivt av remissinstanserna, och en proposition om statsbidrag utifrån utredningens förslag planeras till våren 1982. Jag avser att i denna ta upp frågan om statsbidrag skall kunna utgå till sådant byggande.

Anf. 21 STINA ANDERSSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka kommunikationsministern för det positiva svaret på min fråga.

Jag har förut ställt frågor beträffande Roslagsbanan i Stockholms län till en tidigare kommunikationsminister, men något positivt resultat kunde jag knappast notera. Dagens svar uppfattar jag så, att det pekar i den riktningen att statsbidrag – enligt den proposition som kommunikationsministern kommer att framlägga under våren 1982 – skall kunna utgå för järnvägar av typ Roslagsbanan. Det skulle alltså gälla även för byggande av spåranläggningar med plankorsningar för kollektivtrafik av lokal karaktär, som det sågs i svaret.

I det här sammanhanget vill jag också nämna att den uträkning av kostnader för tunnelbana till Täby centrum som SL i Stockholm gjort är baserad på statsbidrag, medan man när det gäller uträkningen av kostnaderna för en bevarad och upprustad Roslagsbana inte har tagit med några statsbidrag. Genom de ändrade bestämmelser som kan komma i den aviserade propositionen blir då det ekonomiska läget mer gynnsamt för Roslagsbanan.

Jag vill här i kammaren påpeka att Roslagsbanan utgör ju livsnerven för trafikförsörjningen inom Stockholmsområdets nordostsektor. Den har varit och är fortfarande det naturligt fungerande trafikmedlet i nordostsektorn. Roslagsbanan är helt enkelt en reseinstitution.

Att befolkningen i detta område vill ha sin bana kvar råder det inget tvivel om. Det visar bl. a. den folkomröstning som ägde rum under 1980 och vid vilken 72 % i Täby kommun och 94 % i Vallentuna kommun röstade för en bevarad och upprustad Roslagsbana. Det visar också de ca 40 000 namnunderskrifter som insamlades vid den tidpunkten. En knapp majoritet inom Stockholms läns landsting har trots detta beslutat om en tunnelbana till Täby.

*Om statsbidrag
till järnvägar med
korsande trafik*

Jag kan också i detta sammanhang nämna att det hos kommunstyrelsen i Täby f. n. finns ett bordlagt ärende, med anhållan att kommunen inte skall planlägga för tunnelbana till Täby.

Jag ber ännu en gång att få tacka kommunikationsministern för svaret på min fråga. Med hänsyn till bl. a. de positiva remissyttranden som nämns i svaret beträffande vägghållningsutredningens betänkande Bidragsvägar och kommunikationsministerns svar i dag ser jag det så, att regeringen nu börjar dra i nödbromsen när det gäller en bevarad och upprustad Roslagsbana.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Anf. 22 TALMANNEN:

Jag får meddela att på morgondagens föredragningslista uppförs försvarsutskottets betänkande 11 och socialförsäkringsutskottets betänkande 4 främst bland två gånger bordlagda ärenden.

11 § Anmäldes och bordlades

Motionerna

1981/82:138 av *Ingrid Sundberg*

1981/82:139 av förste vice talmannen *Ingegerd Troedsson*

med anledning av proposition 1981/82:62 om ändring i lagen (1941:251) om särskild varuskatt

1981/82:140 av *Lars Werner m. fl.*

1981/82:141 av *Erik Wärnberg m. fl.*

med anledning av proposition 1981/82:68 om ändrade avdragsregler för realisationsförluster på premieobligationer

1981/82:142 av *Erik Wärnberg m. fl.*

med anledning av proposition 1981/82:73 om godkännande av tilläggsavtal till avtalet mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om handräkning i skatteärenden, m. m.

12 § Anmäldes och bordlades

Skatteutskottets betänkanden

1981/82:13 om investeringsavdrag (prop. 1981/82:30)

1981/82:14 om vissa taxeringsfrågor m. m.

1981/82:15 om avgifter vid tingsrätt, m. m. (prop. 1981/82:31)

Socialutskottets betänkanden

1981/82:13 om vissa handikappfrågor

1981/82:14 om lagstiftning till skydd för ofödda, m. m.

1981/82:15 om vissa arbetsmiljöfrågor

Jordbruksutskottets betänkande
1981/82:12 om vatten- och luftvård

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden
1981/82:5 om medborgarskapslagen
1981/82:6 om datateknikens effekter på arbetslivet

Civilutskottets betänkanden
1981/82:5 om förhållandet mellan församlingsindelningen och fastighetsindelningen (prop. 1981/82:47)
1981/82:6 om förslag till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1981/82, såvitt avser bostadsdepartementets verksamhetsområde (prop. 1981/82:25)
1981/82:7 om förslag till tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1981/82, såvitt avser kommundepartementets verksamhetsområde (prop. 1981/82:25)

13 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 1 december

1981/82:148 av *Pär Granstedt* (c) till arbetsmarknadsministern om lokaliseringen av det nya energiverket:

F. n. pågår diskussion och övervägande om lokaliseringen av det nya energiverket. Därvid bör utgångspunkten i första hand vara att – i enlighet med principuttalanden från riksdagen – lokalisera verket utanför Stockholmsregionen. Skulle det dock visa sig oundvikligt att verket förläggs till Stockholmsregionen, så måste det vara viktigt att hänsyn tas till den mycket ojämn fördelningen av arbetsplatser i Stockholms län. Det är därför viktigt att verket i så fall förläggs till en kommun med förhållandevis få offentliga arbetsplatser, som t. ex. Södertälje eller Södertörnskommunerna.

Är statsrådet beredd att verka för att det nya energiverket, i fall det kommer att förläggas till Stockholmsregionen, lokaliseras till en kommun med få offentliga arbetsplatser, som t. ex. Södertälje eller Södertörnskommunerna?

1981/82:149 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till försvarsministern om innebörden i visst fall av den svenska neutralitetspolitiken:

I ett reportage om det svenska flygvapnet, infört i DN den 1 december, sägs, att det gäller att hålla ut i sju dagar. Därefter har NATO hunnit få en sådan styrketillväxt att "hela företaget blir alltför osäkert för Sovjetunionen". Av artikeln framgår att detta synsätt är förankrat i det svenska

Nr 40

Tisdagen den
1 december 1981

*Meddelande om
frågor*

flygvapnets ledning. Det verkar således som om det svenska flygvapnet räknar sig som en del av västalliansen NATO.

Anser försvarsministern att den refererade ståndpunkten står i överensstämmelse med den svenska neutralitetspolitiken, och, om inte, är regeringen beredd att vidta åtgärder för att klargöra denna sin inställning för berörda militära myndigheter?

1981/82:150 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till statsrådet Karin Andersson om asylrätten för kurdiska flyktingar:

En grupp kurder i Sverige hotas av utvisning till Iran. De har flytt därifrån och har legitimationshandlingar av olika slag, utfärdade av iranska myndigheter.

Men de flesta av dem är inte kurder från Iran. De har i flera omgångar, senast i april 1980, deporterats till Iran från Irak. De kan närmast betecknas som statslösa, eftersom de mist sina irakiska medborgerliga rättigheter och inte erhållit motsvarande iranska. En del av dem har deltagit i den kurdiska motståndsrörelsen i Iran. En utvisning till Iran av dessa människor är i många av fallen detsamma som en dödsdom.

Jag vill därför fråga invandrarministern:

Är inte dessa kurder att betrakta som politiska flyktingar med den rätt till skydd som den svenska lagstiftningen stipulerar?

14 § Kammaren åtskildes kl. 15.39.

In fidem

TOM T:SON THYBLAD

/Solveig Gemert